

TOLKALA

Umetniška gimnazija – glasbena smer;
modul B: petje-instrument

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri – glasbena smer; modul B:
petje-instrument

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: tolkala

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer; modul B: petje-instrument:
obvezni predmet (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Mateja Bajt, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Jože Bogolin, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Polonca Češarek Puklavec, Zavod RS za šolstvo; Matjaž Emeršič, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Gregor Gorenšek, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Liza Hawlina, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Anja Ivec, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Matjaž Jevšnikar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Valerija Kamplet, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Simon Klavžar, Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani; Uroš Košir, I. gimnazija v Celju, Glasbena šola Celje; Jože Kotar, Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani; Janez Pincolič, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Robert Prednik, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana; Lev Pupis, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Dejan Rihtarič, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Jože Rošar, Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani; Metod Tomac, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Rok Vilhar, Gimnazija Koper, Glasbena šola Koper; Rok Volk, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Janez Vouk, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Matej Zupan, Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani; Andrej Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; mag. Alenka Zupan, Gimnazija Koper, Glasbena šola Koper

JEZIKOVNI PREGLED: Mira Turk Škraba

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-tolkala_um_gl_b-um_si_gl_b.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [260435459](#)

ISBN 978-961-03-1295-6 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 247. seji, dne 16. 10. 2025, določil učni načrt tolkala za izobraževalni program umetniške gimnazije – glasbena smer, modul B – petje-instrument, in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri – glasbena smer, modul B – petje-instrument.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 247. seji, dne 16. 10. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu tolkala za izobraževalni program umetniške gimnazije – glasbena smer, modul B – petje-instrument, in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri – glasbena smer, modul B – petje-instrument.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtnice, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui. **SC** (2.2.2.1)
I: Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 21

1. LETNIK 22

Tehnične prvine 22

Etude 25

Skladbe..... 27

2. LETNIK 29

Tehnične prvine 29

Etude 32

Skladbe 34

3. LETNIK 36

Tehnične prvine 36

Etude 39

Skladbe 41

4. LETNIK 43

Tehnične prvine 43

Etude 46

Skladbe..... 48

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH..... 49

1. letnik..... 49

TEHNIČNE PRVINE 49

ETUDE..... 50

SKLADBE 50

2. letnik..... 51

TEHNIČNE PRVINE 51

ETUDE 52

SKLADBE 52

3. letnik..... 53

TEHNIČNE PRVINE 53

ETUDE 54

SKLADBE 54

4. letnik..... 56

TEHNIČNE PRVINE 56

ETUDE 57

SKLADBE 57

PRILOGE 59

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Tolkala so izjemno raznolika družina inštrumentov, razširjena po vsem svetu. Začetki muziciranja s tolkali iz različnih materialov segajo daleč v preteklost, v ospredju koncertnega ustvarjanja pa so se uveljavila v 20. stoletju. Sodoben instrumentarij glasbenoizobraževalnih ustanov na Slovenskem sestoji iz tolkal klasičnega orkestra, kot so timpani, mali boben in ksilofon, dopolnjujejo pa ga komplet bobnov ter mnogi inštrumenti, ki imajo skupen izvor v ljudskih glasbah sveta. Ta obsežna zbirka inštrumentov in nagel razvoj postavljata tolkalce pred nove in kompleksnejše naloge; obvladati morajo različne tehnike igranja ter prebrati včasih zapleteno, tudi grafično zapisano notno gradivo.

Na ravni srednjega izobraževanja predmet tolkala skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente, jim omogoča pridobitev temeljnih glasbenih znanj ter nadgradnjo njihovega praktičnega in teoretičnega znanja, ki ga pridobijo v glasbenih šolah. Predmet je namenjen individualnemu poučevanju inštrumentov družine tolkal na umetniških gimnazijah v Republiki Sloveniji in primarno obravnava glasbila, ki se na odrih najpogosteje pojavljajo v solističnih vlogah, komornih zasedbah in orkestrih. Hkrati se dijaki spoznavajo z raznolikimi možnostmi profesionalnega udejstvovanja in v okviru spremljevalnih predmetov orkestra, komorne igre in drugih začnejo razvijati načrte za svojo karierno pot. Pri predmetu dijaki razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo kritično-analitični odnos do glasbenega dela. Predmet dijake v sodelovanju z učiteljem, korepetitorjem in vrstniki navaja na samostojno delo in iskanje ustreznih rešitev v okviru tehničnih in muzikalnih zahtev.

Učni načrt postopno vodi dijake do znanj, ki jih današnji tolkalec potrebuje za uspešno delovanje na mnogih področjih dejavnosti. Učiteljem tolkal naj bo v pomoč in oporo v procesu priprave na učni proces in navdih pri raziskovanju literature. Zasnova učnega načrta ponuja izbiro in prilagodljivost, da dijak v skladu s svojimi zmožnostmi in aspiracijami razvija znanja in spretnosti ter nastopa po najboljših močeh.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet tolkala temelji na ciljnem in procesnem udejanjanju avtentičnih oblik učenja glasbe. Ponuja široko in temeljito izobrazbo, ki dijaka navaja na samostojno delo. Sposobnost samostojnega soočanja z glasbenimi partiturami in njihovo interpretacijo je eno od pglavitnih temeljnih vodil predmeta, saj lahko bodoči profesionalni glasbeniki le v skladu z njim delujejo uspešno. Učitelj ob upoštevanju dijakove stopnje znanja in njegovih interesov ter v skladu z minimalnimi standardi izbira tehnične in muzikalne prvine, etude, skladbe 19.,

20. in 21. stoletja, orkestrske izvlečke ter skladbe slovenskih skladateljev. Glede na zanimanje dijakov v učni proces lahko vključimo tudi vsebine na področjih improvizacije, komponiranja, glasb sveta in podobno. Namen izbora teh vsebin je razvijanje dijakove glasbene nadarjenosti ter njegovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Učitelj prav tako namenja pozornost fizičnemu in duševnemu zdravju, gojenju duha ustvarjalnosti ter s tem celostnemu razvoju dijaka.

Učitelj omogoča dijaku soustvarjanje učnega procesa ob upoštevanju njegovih osebnih ciljev in samovrednotenja. Zaželeno je aktivna vloga dijaka, ki doprinese k trajnejšemu znanju ter široki razgledanosti. Dijak si na podlagi učiteljevih, korepetitorjevih in medvrstniških povratnih informacij postavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje ter presoja doseženo.

V skladu z učnim načrtom učitelj in dijak načrtujeta učenje, oblikujeta cilje in raziskujeta strategije za doseganje le-teh, dijak pa vzporedno razvija delovne navade. Na razrednih in javnih nastopih predstavlja svoje dosežke in razvija izvajalske sposobnosti. Učitelji, korepetitorji in dijaki skrbijo za kvaliteto učnega jezika in spoštljivo medsebojno komunikacijo ter dobro povezanost celotnega tolkalnega razreda. Ključna sestavina kakovostnega učnega procesa je povezanost v okviru razreda, medsebojna pomoč, empatija in spodbujanje vrstnikov.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pouk tolkal je ciljno zastavljen za vsakega posameznega dijaka in temelji na podlagi najnovejših dognanj stroke in preizkušenih strategij. Učitelj glede na dijakove ambicije zagotavlja strokovno podporo na poti doseganja zastavljenih ciljev. V sodelovanju z dijakom in starši odmerja program in obremenitve tudi na podlagi psihofizičnega počutja dijaka. Učitelj upošteva družinske in medvrstniške okoliščine ter predznanje.

Učitelj spodbuja razvoj notranjega sluha in pulza, ozavešča telesno držo, opozarja na prožnost zapestja pri igranju ter zaščito sluha. Dijaka uri v zavedanju zvoka v prostoru in sodelovanju v skupni igri, ga pripravi na nastope ter spodbuja k uporabi knjižničnega gradiva, digitalnih orodij ter snemanju lastnih izvedb v luči povratnih informacij.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelka *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnana na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka),

– dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov ter

– kulture, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi zunaj njega. Obisk koncertov in glasbenih prireditev ter srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja pripevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovemu prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezni letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pri vsaki temi (letniku) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Tehnične prvine, Etude). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti pridobljenih v predhodnih letnikih.

Široka opredelitev pojmov omogoča učitelju avtonomijo pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Izhodišče za pristop k poučevanju posameznih dijakov naj bo njihovo predznanje, psihofizično stanje, v višjih letnikih pa tudi njihove preference. Učni načrt naj bo učitelju v pomoč pri izbiranju literature ter iskanju novih idej. Izmed naštetih predlagane literature bo zagotovo moč najti primeren program za posameznega dijaka. Učitelj in dijak naj na področju usvajanja tehničnih prvin zložno izbirata vaje in glede na snov primerne etude. Dijak naj znanje stopnjuje po svojih lastnih zmožnostih. Skupni cilj za vse dijake naj bo razvijanje samostojne izdelave glasbenih del ter spoznavanje skladb različnih stilov na vseh glavnih tolkalnih inštrumentih. Med šolanjem dijaki v svojem lastnem tempu nadgrajujejo znanje in sposobnosti pri oblikovanju tona, artikulaciji, dinamiki in podobnih glasbenih prvinah.

Zaželeno je, da dijaki del izvedenih skladb na nastopih izvajajo na pamet. Učitelj naj pomaga pri razvoju procesov pomnjenja in pri tem poudarja pomen oblikovne in harmonske analize glasbenega dela. Zaželeno je tudi ukvarjanje dijakov z improvizacijo, igranjem na latinskoameriška tolkala ter bobnarskim kompletom. Učitelj

naj dijake, ki jih zanimajo omenjena področja, spodbuja po svojih najboljših močeh. Spodbuja jih tudi k obiskovanju delavnic in seminarjev v okviru matične ustanove in izven nje ter je dolžan po najboljših močeh spremljati domače in mednarodno tolkalsko prizorišče. Prav tako naj dijake spodbuja k obiskovanju koncertnih prireditev, kar je izjemnega pomena za splošno glasbeno razgledanost in motivacijo. Tudi na tem področju naj učitelj po svojih močeh informira dijake.

Ustanova in učitelj tolkal po svojih močeh skrbita za kakovostno stanje instrumentarija ter delujoč avdio sistem v tolkalni učilnici, v obliki rednih internih in javnih nastopov pa omogočita vsem dijakom možnosti nastopanja. Velikega pomena je tudi prilika slišati kolege dijake in po dogodkih razpravljati o izvedbah.

Individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pri individualnem pouku tolkala je individualizacija temeljni didaktični princip: učitelj cilje, vsebine, tempo in načine izkazovanja znanja sproti prilagaja posameznemu dijaku ter napredku, ugotovljenemu s formativnim spremljanjem (nameni učenja, jasni kriteriji uspešnosti, sprotna povratna informacija, samovrednotenje in vrstniška povratna informacija). Pojem diferenciacija smiselno uporabljamo v skupinskih kontekstih (komorna igra, orkester), pri čemer učitelj v isti učni situaciji diferencira vloge, zahtevnost in podporo glede na različne zmožnosti dijakov. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Oblika individualnega pouka inštrumenta še bolj podpira individualizacijo (ob podpori formativnega spremljanja). Učitelj načrtuje cilje tako, da spodbuja dijakovo samostojnost pri glasbenih dejavnostih izvajanje, poslušanje in ustvarjanje.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Medpredmetno povezovanje

Učitelj uresničuje horizontalno in vertikalno medpredmetno povezovanje, tako z vidika procesov učenja kot tudi učnih vsebin in pojmov. Dijaki se medpredmetno povezujejo npr. pri komorni igri, v vokalno-instrumentalnih sestavih in orkestrih. Svoje teoretsko znanje, pridobljeno pri pouku solfeggia, glasbenega stavka in zgodovine glasbe, uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar prispeva k boljšemu razumevanju in kakovostnejši izvedbi skladb.

Medpredmetno povezovanje se uresničuje v čim večji možni meri s timskim delom in v prožni organizaciji učnih ur. Udejanja naj se tudi na ekskurzijah, gostovanjih dijakov doma in v tujini ter pri projektnem in raziskovalnem delu.

Vrednotenje, preverjanje in ocenjevanje znanja

Pri vsaki skupini ciljev so nanizani široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Standarde znanja se dosega skozi vzgojno-

izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

S preverjanjem znanja učitelj spremlja dijakov razvoj in napredek v okviru vsake ure pouka ter na nastopih. Po preverjanju daje dijaku povratne informacije o njegovem napredku.

Individualni pouk inštrumenta se ocenjuje z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih.

Priporočljivo je, da dijak ob koncu šolskega leta izvede zaključni nastop, na katerem predstavi svoje pridobljeno znanje in spretnosti iz priporočene snovi.

Zaključni nastop naj dijaku omogoči, da svoje znanje in spretnosti predstavi na praktičen in ustvarjalen način. Na njem izkaže doseganje standardov znanja z izvedbo vsebin, ki so določene za posamezni letnik, pri čemer mora doseči vsaj minimalne standarde znanja. Priporočamo, da dosežek na zaključnem nastopu ocenita vsaj **dva učitelja**, ki dijaka ne poučujeta. Oceno oblikujeta v soglasju z učiteljem nosilcem predmeta.

Priporočena snov za zaključni nastop

1. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo (ali etudo) za mali boben;
- » izvede skladbo (ali etudo) za timpane;
- » izvede skladbo za klaviaturna tolkala.

2. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo (ali etudo) za mali boben;
- » izvede skladbo (ali etudo) za timpane;
- » izvede skladbo za klaviaturna tolkala.

3. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo (ali etudo) za mali boben;
- » izvede skladbo (ali etudo) za timpane;
- » izvede skladbo za klaviaturna tolkala.

4. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo (ali etudo) za mali bobnen;
- » izvede skladbo (ali etudo) za timpane;
- » izvede skladbo za klaviaturna tolkala.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

Dijak:

- » spoznava (1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika, (1.1.2.2)
- » analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi, (1.1.4.1)
- » razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo, (1.1.5.1)
- » vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje, (1.3.1.1)
- » spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva ter kulturno-zgodovinski kontekst, (1.3.2.1)
- » uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih, (1.3.4.1)
- » svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje, (1.3.4.2)
- » živi kulturo in umetnost kot vrednoto. (1.3.5.1)

Trajnostni razvoj

Dijak:

- » s pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem, (2.1.1.1)
- » gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov, (2.1.3.1)
- » kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv, (2.2.2.1)
- » sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost. (2.4.2.1)

Zdravje in dobrobit

Dijak:

- » uravnava lastno doživljanje (3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje, (3.1.2.2)

- » glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitev, ^{SC}(3.2.3.2)
- » vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spozna ukrepe za ohranjanje zdravja, ^{SC}(3.2.4.1)
- » razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine. ^{SC}(3.3.3.1)

Digitalna kompetentnost

Dijak:

- » pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo, ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1)
- » upravlja svojo digitalno identiteto, ^{SC}(4.2.6.1)
- » prepoznava tehnične težave in jih skuša reševati. ^{SC}(4.5.1.1)

Podjetnost

Dijak:

- » uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov, ^{SC}(5.1.2.1), ^{SC}(5.3.1.1)
- » vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev, ^{SC}(5.3.5.2)
- » uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju. ^{SC}(5.3.5.3)

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa, zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqii>

Holcar, A., idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema obsega tehnične in muzikalne prvine, ki jih dijak spoznava in usvaja skozi karakterno raznolike skladbe in etude za mali boben, timpane, marimbo, vibrafon, ksilofon ter kombinirana tolkala. S poudarkom na mehkobi in gibljivosti zapestja ter sproščenem in udobnem položaju rok, nog in trupa dijak ločeno po posameznih tolkalnih inštrumentih razvija artikulativno izraznost, stilsko ustreznost ter samozavedanje lastnosti zvoka. Tema dijaka vodi v spoznavanje evropske in ameriške bobnarske tradicije ter omogoča pregled tako literature različnih stilov 20. in 21. stoletja kot tudi del iz slovenske glasbene zakladnice. Dijak postopoma razvija sposobnosti ustrezne ritmične, muzikalne, tehnične in izrazne obdelave in izvedbe posameznega glasbenega dela, ob raziskovanju zvoka in literature pa začne razvijati lasten glasbeni izraz in poklicne aspiracije.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : spoznava pomen položaja telesa in rok glede na inštrument;
- : spoznava kakovost in raznolikost zvoka na posameznih inštrumentih in ostalih zvočilih;
- : razvija različne načine igranja glede na tip inštrumenta;
- : odkriva sproščenost, hitrost in razlike v kakovosti udarcev;
- SC (3.2.3.2)
- : razvija nadzor nad zvenom inštrumenta in kontrolo palic;
- : MALI BOBEN – spoznava tehnične prvine evropske klasične in rudimentalne šole;
- : MALI BOBEN – spoznava postavitev rok in inštrumenta ter kombinacijo uporabe rok, zapestja, prstov in odboja;
- : MALI BOBEN – razvija različne tehnične prvine, kot so enojni in dvojni udarci, predložki, tremolo, enostavni rudimenti in njihove variacije;
- : TIMPANI – spoznava zgodovino in tradicijo igranja timpanov;
- SC (1.3.2.1)
- : TIMPANI – usvaja pravilno postavitev inštrumentov;

- : TIMPANI – spoznava osnove udarcev, ogrevanje, prilagodljivost in organizacijo kotlov;
- : TIMPANI – razvija igranje tremola;
- : KLAVIATURNI TOLKALA – spoznava različne tehnike igranja z dvema in štirimi palicami (Stevensova, Burtonova, tradicionalna);
- : KLAVIATURNI TOLKALA – uči se projekcije tona, različnih kombinacij palčnih redov, tremola, transponiranja melodij v različne tonalitete ter kromatike;
- : KLAVIATURNI TOLKALA – spoznava durove in molove lestvice čez dve oktavi s kadencami (štiri palice).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže samostojno kontrolo nad položajem telesa in rok glede na inštrument;
- » izkaže kakovost zvoka na posameznih inštrumentih in ostalih zvočilih;
- » pozna različne načine igranja glede na tip inštrumenta;
- » izkaže sproščenost in hitrost in zaznava razlike v kakovosti udarca, zvoka;
- » izkaže nadzor nad zvenom inštrumenta in kontrolo palic;
- » zaigra durove in molove lestvice čez dve oktavi s kadencami na klaviaturnih tolkalih (štiri palice).

TERMINI

- klasična in rudimentalna šola
- enojni udarci
- dvojni udarci
- rudimenti
- organizacija kotlov
- tremolo
- dinamične označbe
- zvočila
- poudarki
- Stevensova tehnika
- Burtonova tehnika
- tradicionalna tehnika
- projekcija tona
- palčni redi
- tonaliteta
- transponiranje
- kromatika
- durove in molove lestvice
- kadenca
- klaviaturna tolkala

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Tehnične prvine naj učitelj izbira glede na dijakovo predznanje. Vadba tehničnih prvin naj bo zložna, izogibajte se prehitremu dodajanju novih prvin. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se avtonomno odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto. V prvem planu so rudimentalne tehnične prvine na malem bobnu, tehnika igranja s štirimi palicami na melodičnih tolkalih ter razvoj tehnik igranja timpanov.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost
- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : razvija sposobnost stilu primernega fraziranja;
 - : spoznava razlike v barvi tona glede na tip etude in inštrumenta;
 - : razvija različne vrste tremola na različnih tolkalih.
- SC** (4.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže sposobnost stilu primernega fraziranja;
- » kontrolira barvo tona glede na tip etude in inštrumenta;
- » zaigra dve etudi za mali boben in dve etudi za dva ali več timpanov.

TERMINI

◦ fraziranje ◦ barva tona ◦ etuda ◦ tremolo ◦ tehnične prvine ◦ klaviature ◦ glasbeno izražanje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak lahko izdelava omejeno število etud. Pomembno je, da jih izvaja kar se da natančno ter da so izbrane na podlagi trenutne snovi v okviru tehničnih prvin. Poleg etud za mali boben in timpane naj izdelava tudi eno do dve etudi za klaviaturna tolkala.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » S polletnim ocenjevanjem znanja
- » Z nastopi

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost

- » Stilsko primerno izvajanje
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : spozna skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;
 - : razvija sposobnost tekočega branja notnega materiala;
 - : spozna različne glasbene stile in oblikuje izvedbo v skladu z njihovimi značilnostmi;
 - : spozna skladbe slovenskih skladateljev; spodbujen je k raziskovanju že obstoječe literature z namenom odkrivanja skladb in razvoja povezav med izvajalci in skladatelji (iskanje tehnik izražanja v glasbi, samostojna rast in zavedanje samega sebe).
- SC (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede skladbe na vseh zahtevanih instrumentih glede na svoje predznanje;
- » izkaže sposobnost branja notnega materiala;
- » izkaže sposobnost prepoznavanja različnih glasbenih stilov in izvede skladbe v skladu z njimi;
- » **zaigra skladbo za mali boben, skladbo za timpane, dve skladbi za klaviaturna tolkala in skladbo za kombinirana tolkala;**
- » **zaigra skladbo slovenskega skladatelja.**

TERMINI

○ notni material ○ glasbeni stil ○ slovenski skladatelji ○ glasbena literatura ○ skladba ○ izvajalec ○ glasbeno izražanje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj ima lasten mali boben. Skladbe izbiramo glede na dijakovo predznanje. Dijaki naj izvajajo skladbe tudi na vibrafonu in marimbi. Dijaki naj bodo prisotni pri menjavi open, morebitnem servisu inštrumentov, predvsem pa pri sestavljanju in razstavljanju tolkal. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se sama odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse naštet.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » Z nastopi
- » S polletnim ocenjevanjem znanja

OPISNI KRITERIJI

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Doživetost izvedbe
- » Širok dinamični razpon
- » Zmožnost samostojnega tekočega branja notnega materiala

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema obsega tehnične in muzikalne prvine, ki jih dijak spozna skozi raznolike skladbe za različna tolkala. Poleg nadaljnega razvoja artikulativne in stilske ustreznosti izvedb ga tema vodi v razvoj učinkovitega branja notnega teksta ter raziskovanje zvoka tolkal na poti k polnemu izkoristku potenciala inštrumentov. Poudarek je na igranju s polnim volumnom, velikem dinamičnem razponu ter sposobnosti interpretiranja in vrednotenja lastnega zvena in izvedb. V tej temi je priporočena vpeljava orkestrskih izvlečkov, saj dijak že obiskuje tudi pouk orkestra.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- se uči nadziranja palic in zvena inštrumentov;
- še bolj poglobljeno razvija in odkriva različne načine igranja glede na tip inštrumenta;
- še bolj poskuša razumeti in udejanjiti sproščenost, hitrost in razlike v kakovosti udarcev;
- se uči kontrole in natančnega uglaševanja timpanov;
- veliko časa posveti tremolu na malem bobnu v vseh dinamikah;
- v tempu z metronomom vadi dvojne, enojne in trojne udarce;
- v različnih durovih lestvicah raziskuje enostavne tehnične elemente;
- MALI BOBEN – nadgrajuje, razvija in uri igranje enojnih, dvojnih in trojnih udarcev;
- MALI BOBEN – spozna zakonitosti »karakterja« v tremolu;
- MALI BOBEN – spozna različne načine vadenja, sestavljanja rudimentov (morphing);
- TIMPANI – spozna tehnike uglasitve (glasbene vilice, zakonitosti inštrumenta pri uporabi pedalov, prožnost kože itd.) in preuglaševanja med igranjem;
- TIMPANI – spozna načine ogrevanja, koordinacijo, tehniko igranja z lesenimi palicami, hitrost in pospeševanje udarcev;
- KLAVIATURNA TOLKALA – razširja tehnike igranja z dvema in štirimi palicami;

- : KLAVIATURNA TOLKALA – spoznava različne tipe drž (Stevensova, Burtonova, tradicionalna tehnika);
- : KLAVIATURNA TOLKALA – vadi akorde v vseh tonalitetah in različnih ritmičnih vzorcih;
- : KLAVIATURNA TOLKALA – spoznava načine igranja arpeggiev.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » med izvajanjem tehničnih elementov izkazuje nadzor nad zvenom inštrumenta in palicami;
- » izkaže razvoj različnih načinov igranja glede na tip inštrumenta;
- » izkaže sproščenost, hitrost in zaznava razlike v kakovosti udarca;
- » kontrolirano in natančno uglesi timpane;
- » kakovostno izvede tremolo na malem bobnu v vseh dinamikah;
- » izvede dvojne, enojne in trojne udarce v različnih tempih;
- » v različnih durovih lestvicah izvede enostavne tehnične elemente.

TERMINI

- enojni, dvojni in trojni udarci ◦ rudimenti ◦ tremolo ◦ dinamične označbe ◦ morphing ◦ tehnike uglastitve
- Stevensova tehnika ◦ Burtonova tehnika ◦ tradicionalna tehnika ◦ ritmični vzorci ◦ arpeggio

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Tehnične prvine naj učitelj izbira glede na dijakovo predznanje. Vadba tehničnih prvin naj bo zložna, izogibajte se prehitremu dodajanju novih prvin. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se avtonomno odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto. Poudarek je na gradnji tremola in rudimentalnih tehničnih prvinah na malem bobnu ter obvladovanju igranja s štirimi palicami na melodičnih tolkalih, pa tudi na dodatnih tehničnih prvinah pri igranju timpanov ter drugih orkestrskih inštrumentov.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : nadgrajuje sposobnost stilu primerne fraziranja;
- : spoznava razlike v barvi tona glede na tip etude in inštrumenta;
- : razvija različne vrste tremola na različnih tolkalih, na timpanih tudi preuglaševanje med igranjem.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » nadgradi sposobnost stilu primerne fraziranja;
- » kontrolira barvo tona glede na tip etude in inštrumenta;
- » **zaigra dve etudi za mali boben in dve etudi za tri ali več timpanov s tremolom ter občasnim preuglaševanjem med igranjem.**

TERMINI

◦ fraziranje ◦ barva tona ◦ etuda ◦ preuglaševanje timpanov

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak lahko izdelava omejeno število etud. Pomembno je, da jih izvaja kar se da natančno ter da so izbrane na podlagi trenutne snovi v okviru tehničnih prvin. Poleg etud za mali boben in timpane naj izdelava tudi eno do dve etudi za klaviaturna tolkala. V 2. letniku naj dijaki v učnem procesu delajo tudi z orkestrskimi izvlečki in se seznanijo s postopkom priprave na orkestrski nastop.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » S polletnim ocenjevanjem znanja
- » Z nastopi

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost
- » Stilsko primerno izvajanje
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : spoznava skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;
 - : razvija sposobnost tekočega branja notnega zapisa;
 - : spoznava različne glasbene stile in oblikuje izvedbo v skladu z njihovimi značilnostmi;
 - : raziskuje že obstoječo literaturo z namenom odkrivanja skladb in razvoja povezav med izvajalci in skladatelji (iskanje tehnik izražanja v glasbi, samostojna rast, analiza skladb in zavedanje samega sebe).
- SC** (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;
- » tekoče bere notni zapis;
- » izkaže sposobnost prepoznavanja različnih glasbenih stilov in izvede skladbe v skladu z njimi;
- » **izvede skladbo za mali boben, skladbo za timpane, dve skladbi za klaviaturna tolkala in skladbo za kombinirana tolkala;**
- » **izvede skladbo slovenskega skladatelja.**

TERMINI

○ skladba ○ notni zapis ○ glasbeni stil ○ glasbena literatura ○ izvajalec ○ skladatelj ○ slovenski skladatelj

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj ima lasten mali boben, vibrafon ali marimbo, palice za melodična tolkala in mali boben ter vsaj en par kakovostnih palic za timpane. Skladbe izbiramo glede na dijakovo predznanje. Dijaki naj bodo prisotni pri menjavi open, morebitnem servisu inštrumentov, predvsem pa pri sestavljanju in razstavljanju tolkal. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se sama odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse naštet.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » Z nastopi
- » S polletnim ocenjevanjem znanja

OPISNI KRITERIJI

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Doživetost izvedbe
- » Širok dinamični razpon
- » Zmožnost samostojnega tekočega branja notnega materiala

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema skozi raznolike skladbe in etude dijaku ponudi izzivalnejši program, ki ga določi na podlagi predlagane literature in v soglasju z mentorjem. Na podlagi ustreznega tehničnega znanja dijaka vodi na poti iskanja lastnega glasbenega izraza in poklicnih ciljev v prihodnosti. V primeru večjega zanimanja dijaka za orkestrska tolkala tema dovoljuje tudi povečanje količine dela na tem področju. Med obravnavo teme so dijaki že vključeni v pouk komorne igre in tako nadalje širijo poznavanje literature ter spoznavajo dodatne možnosti glasbenih aktivnosti.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : se seznaja s temeljnimi in preprostimi kombiniranimi rudimenti;
- : vadi težje tehnične vaje s preprostim preuglaševanjem na timpanih;
- : izdeluje težavnejše tehnične vaje na klaviaturnih tolkalih v vseh durovih in molovih lestvicah;
- : poglobljeno izpopolnjuje tremolo v dinamikah od p do f;
- : se uči enojne in dvojne udarce ter poskuša v skladbah uporabiti preprostejše rudimente;
- : spoznava tehnične vaje na štirih timpanih;
- : se seznaja s tehničnimi vajami primerne težavnosti v vseh durovih in molovih lestvicah;
- : MALI BOBEN – nadgrajuje igranje tremola na tri načine: press, kontrolirani dvojni udarci in kontrolirani trojni udarci;
- : MALI BOBEN – uri enojne in dvojne udarce v različnih hitrostih in taktovskih načinih;
- : MALI BOBEN – izpopolnjuje enojne, dvojne in trojne predloške;
- : TIMPANI – spoznava vzdržljivost igranja »stamina«;
- : TIMPANI – se zavestno ukvarja z ogrevanjem, postavitvijo rok, gibom in kvaliteto tona (staccato, legato), tremoli in njihovo barvo, zaključki, dušenjem in križanjem rok;

- : TIMPANI – tehnično izpopolni menjavanje tonov brez glissandov, se zave organizacije menjave tonov in spozna tehniko premika z eno ali obema nogama;
- : KLAVIATURNI TOLKALA – izpopolnjuje tehniko igranja z dvema palicama, sofisticira mikro gibe in usvaja branje a vista;
- : KLAVIATURNI TOLKALA – pri drži štirih palic odpravlja pomanjkljivosti (npr. »klikanje«), krepi hitrost premikanja intervalov v posamezni roki in razvija kreativnost – kreira svoje tehnične vaje in variacije.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » uporabi temeljne in preproste kombinirane rudimente;
- » izvede težje tehnične vaje s preprostim preuglaševanjem na timpanih;
- » izvede težavnejše tehnične vaje na klaviaturnih tolkalih v vseh durovih in molovih lestvicah;
- » obvlada enojne, dvojne in trojne udarce in je sposoben v skladbah uporabiti preprostejše rudimente;
- » izvede tehnične vaje na štirih timpanih;
- » v vseh durovih in molovih lestvicah izvede tehnične vaje primerne težavnosti.

TERMINI

- tremolo (s pritiskom, odprt) ◦ kombinirani rudimenti ◦ metrika ◦ taktovski način ◦ predložki ◦ durove in molove lestvice ◦ tehnične prvine ◦ stamina ◦ staccato ◦ legato ◦ glissando ◦ mikro gibi ◦ klik ◦ intervali
- branje a vista

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Tehnične prvine naj učitelj izbira glede na dijakovo predznanje. Vadba tehničnih prvin naj bo zložna, izogibajte se prehitremu dodajanju novih prvin. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se avtonomno odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto. V luči priprave na maturitetni nastop ter morebitne sprejemne preizkuse na univerzi je priporočeno tehnične prvine izbirati na podlagi umetniških usmeritev dijaka ter načrtovanega programa v prihodnje. Priporočamo poudarek na kombiniranih in hibridnih rudimentih, piljenju tremola na malem bobnu ter tehničnih prvinah igranja na orkestrski tolkali.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost
- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : spoznava etude za štiri timpane;
- : spoznava etude za mali boben s sestavljenimi rudimenti in tremolom v različnih dinamikah;
- : razvija različne vrste tremola na različnih tolkalih.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra etude za štiri timpane;
- » izvede etude za mali boben s sestavljenimi rudimenti in tremolom v različnih dinamikah;
- » zaigra dve etudi za mali boben in dve etudi za štiri ali več timpanov s tremolom in preuglaševanjem.

TERMINI

◦ etuda ◦ sestavljeni rudimenti ◦ tremolo ◦ dinamika

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak lahko izdelava omejeno število etud. Pomembno je, da jih izvaja kar se da natančno ter da so izbrane na podlagi trenutne snovi v okviru tehničnih prvin. Poleg etud za mali boben in timpane naj izdelava tudi eno do dve etudi za klaviaturna tolkala. V 3. letniku naj dijaki v učnem procesu izdelajo tudi nekaj orkestrskih izvlečkov.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » S polletnim ocenjevanjem znanja
- » Z nastopi

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost

- » Stilsko primerno izvajanje
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : spoznava skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;
- : se uči samostojne kompozicije tonalne skladbe in se odločati za palčne rede.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;
- » samostojno izdela tonalne skladbe oz. priredbe, določa palične rede in postavitve večtolkalnih skladb;
- » izvede skladbo za mali boben, skladbo za timpane, dve skladbi za klaviaturna tolkala in skladbo za kombinirana tolkala.

TERMINI

- skladba
- kompozicija
- tonalna skladba
- palčni red
- priredba

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj ima lasten mali boben, vibrafon ali marimbo, dve različni seriji palic za melodična tolkala, palice za mali boben ter vsaj tri pare kakovostnih palic za timpane. Skladbe izbiramo tudi glede na dijakove želje in aspiracije. Dijaki naj bodo prisotni pri menjavi open, morebitnem servisu inštrumentov, predvsem pa pri sestavljanju in razstavljanju tolkal. Učitelj in dijak se lahko že pripravljata na prehod na univerzo in načrtujeta program za sprejemne preizkuse. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se sama odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » Z nastopi
- » S polletnim ocenjevanjem znanja

OPISNI KRITERIJI

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Doživetost izvedbe
- » Širok dinamični razpon
- » Zmožnost samostojnega tekočega branja notnega materiala

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema obsega zahtevnejša dela za posamezne tolkalne inštrumente v luči izdelave programa za maturitetni oz. izpitni nastop ter potencialno sprejemne izpite na univerzi. Tehnične prvine in etude so po inštrumentih lahko prilagojene dijakovim poklicnim ciljem v prihodnosti, obsegajo pa dela iz evropske klasične glasbene tradicije, rudimentalne glasbe ali drugih glasbenih zvrsti. Poudarek je na izvedbi ciklične skladbe na maturitetnem nastopu, pa tudi na izvedbi izbrane skladbe slovenskega avtorja ali avtorice.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- se intenzivno posveti vsem standardnim osnovnim in kombiniranim rudimentom;
- se še bolj ostri v uglasčevanju timpanov;
- nadaljuje z rednim posvečanjem tremolu na malem bobnu in timpanih v vseh dinamikah;
- stopnjuje tempo pri preprostih sestavljenih rudimentih, v počasnih tempih pa odkriva tudi zapletene;
- na klaviaturnih tolkalih se posveča tehničnim vajam s štirimi palicami večje težavnosti;
- MALI BOBEN – izkazuje pregled in nadzor nad tehničnimi izzivi (enojni, dvojni, trojni udarci, predložki, rudimenti in hibridi rudimentov, tremolo, press, open);
- MALI BOBEN – se seznaja z razširjenimi tehnikami (backsticking, ghost notes, dead strokes, air strokes idr.), ter aktivno vključuje svoje veščine v prakso;
- TIMPANI – ponovi osnove tehnike igranja timpanov v različnih intervalih in taktovskih načinih;
- TIMPANI – usvaja tehnike pedaliziranja med igranjem v različnih glasbenih oblikah;
- KLAVIATURNA TOLKALA – nadgrajuje in analizira držo dveh palic skozi branje a vista;
- KLAVIATURNA TOLKALA – se poslužuje priučenih tehnik pri igranju na druga tolkala (enojni, dvojni, trojni udarci, predložki, rudimenti);

- : KLAVIATURNI TOLKALA – primerja identične tehnične izzive v različnih glasbenih stilih (npr. klasika – ragtime);
- : KLAVIATURNI TOLKALA – spoznava različne moduse in osnove improvizacije.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna vse osnovne in kombinirane rudimente;
- » zna uglasiti timpane;
- » izkaže kakovosten tremolo na malem bobnu in timpanih v vseh dinamikah;
- » tekoče izvede preproste sestavljene rudimente, v počasnih tempih tudi zapletene, na klaviaturnih tolkalih izvaja tehnične vaje s štirimi palicami višje težavnosti.

TERMINI

- razširjene tehnike igranja (backsticking, ghost notes, dead strokes, air strokes ...)
- tehnični izzivi
- hibridi rudimentov
- intervali
- taktovski načini
- pedaliranje
- glasbene oblike
- branje a vista
- glasbeni stil
- ragtime
- modus
- improvizacija
- razširjene tehnike igranja (backsticking, ghost notes, dead strokes, air strokes idr.)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Tehnične prvine naj učitelj izbira glede na dijakovo predznanje. Vadba tehničnih prvin naj bo zložna, izogibajte se prehitremu dodajanju novih prvin. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se avtonomno odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto. Razvoj tehničnih prvin in izbiro literature prilagodimo sestavi maturitetnega programa. Predlagamo tudi delo na področjih tehničnih prvin, pri katerih dijak še ni zadovoljivo opolnomočen in so bistvene za glasbeno kariero (tremolo, rudimenti, uglaševanje timpanov ipd.).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : poskuša samostojno predelati etude srednje težavnosti;
- : spozna različne oblike fraziranja glede na stil;
- : razvija in širi vse svoje dosedanje tehnično znanje na različna tolkala, na timpanih tudi preuglaševanje med igranjem.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra etude srednje težavnostne stopnje;
- » frazira stilu ustrezno;
- » zaigra dve etudi za mali boben in dve etudi za štiri ali več timpanov.

TERMINI

- etuda ◦ fraziranje ◦ glasbeni stil ◦ tremolo ◦ preuglaševanje timpanov

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak lahko izdelava omejeno število etud. Pomembno je, da jih izvaja kar se da natančno ter da so izbrane na podlagi trenutne snovi v okviru tehničnih prvin. Glede na preference dijaka lahko povečamo število izdelanih orkestrskih izvlečkov.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » S polletnim ocenjevanjem znanja
- » Z nastopi

OPISNI KRITERIJI

- » Ritmična natančnost

- » Stilsko primerno izvajanje
- » Sproščenost in gibljivost zapestja

SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : spoznava skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje;

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede skladbe na vseh zahtevanih inštrumentih glede na svoje predznanje.

TERMINI

- skladba

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj ima lasten mali boben, vibrafon ali marimbo. Maturitetni program naj v okviru zahtev že odraža dijakovo glasbeno osebnost in poudari njegova prednostna področja. Učitelj naj dijaka opremi s čim več informacijami o visokošolskih študijih doma in v tujini in ga spodbuja k skrbni izbiri študija. Našteti primeri priporočene literature so samo predlogi primernih zbirk. Učitelj in dijak se sama odločita za literaturo. Nikakor ni predvideno, da se predela vse našteto.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Pri pouku
- » Z nastopi
- » S polletnim ocenjevanjem znanja

OPISNI KRITERIJI

- » Kakovost zvoka in projekcija
- » Doživetost izvedbe
- » Širok dinamični razpon
- » Zmožnost samostojnega tekočega branja notnega materiala

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

1. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Wilcoxon, C.: Wrist and Finger Stroke Control for Advanced Drummer (Alfred Music), od str. 3 naprej
- » Percussive Arts Society International Drum Rudiments: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/8m3b6ce> (rudimenti 1, 4, 6, 16, 20, 31)
- » Stone, G. L.: Stick Control (Alfred Music), od str. 5 naprej
- » Gorenšek, G.: Snare drum commandments (Mikakim publications)

TIMPANI

- » Beck, J.: Concepts for Timpani (Carl Fischer), str. 4–75
- » Weitzel, A.: The Timpani Roll (Gretel Verlag Dinklage), str. 22–51
- » Woud, N.: Timpani Challenge (Pustjens Percussion Publications), str. 5–11
- » Goodman, S.: Modern Method for Timpani (Alfred Music)
- » Gorenšek, G.: Timpani commandments (Mikakim publications)

KLAVIATURNI TOLKALA

- » Moyer, J.: Four-mallet method for marimba (Studio 4 Music)
- » Stevens, L. H.: Method of movement for marimba (Stretta Music)
- » Sadlo, P.: Hautoptache Mallets (Zimmermann), str. 7–18 (dve palici), str. 19–72
- » Goldenberg, M.: Modern school for Xylophone, Marimba and Vibraphone (Alfred Music), str. 3–36
- » Stone, G. L.: Mallet control for the xylophone (Alfred Music)
- » Gorenšek, G.: Keyboard percussion two mallet commandments (Mikakim publications)

ETUDE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Wilcoxon, C.: All American Drummer (Alfred Music)
- » Firth, V.: The Solo Snare Drummer (Carl Fischer)
- » Freytag, E.: The Rudimental Cookbook (Row-Loff Productions)

TIMPANI

- » Firth, V.: The Solo Timpanist (Carl Fischer)
- » Woud, N.: Timpani Challenge (Pustjens Percussion Publications), str. 13–53
- » Goodman, S.: Modern Method for Timpani (Alfred Music)
- » Macarez, F.: Mutation 1 (Gérard Billaudot Éditeur)

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Musser, C. O.: Etude in C major op. 11, no. 4 (Alfred Music)
- » Musser, C. O.: Prelude, Op. 11, No. 7 – D Major (Marimba Productions Inc.)
- » Picarazzi, F.: Three Etudes for Vibraphone (Marimba Productions Inc.)
- » Goldenberg, M.: Modern school for Xylophone, Marimba and Vibraphone (Chappell & co.), str. 63–69

SKLADBE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Novotney, E.: The Noble Snare (volume 4) / A Minute of News (Smith Publications)
- » Wanamaker, J.: Alfred's Rudimental Contest Solos (Alfred Music)

TIMPANI

- » Joaquin, X.: Three Scenes for Timpani (Musikverlag Zimmermann)
- » Mertens, W.: Recital Pieces for Timpani, Vol. III (Southern Percussion)
- » Erickson, K.: In the Valley of the Kings (Musicon Publications)
- » Schinstine, W. J.: Sonata no. 2 (Southern music)

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Živković, N. J.: Funny Marimba 2 / Johnny's Shuffle, Prokleti Koreni (Musica Europea)
- » Glennie, E.: Three Chorales (Faber Music)

- » Muramatsu, T.: Land (Beurskens Muziekuitgeverij)
- » Abe, K.: Frogs (Studio 4 Productions)
- » Abe, K.: Little Windows (Schott)
- » Bach, J. S.: Suita za violončelo solo št. 1 in 2 – marimba (Bärenreiter)
- » Mollenhof, B.: Music of the Day (Musicnotes)
- » Giesecke, M. A.: Autumn Falls (Musikverlage Benjamin)
- » Sejourne, E.: Bee et Lila (Henry Lemoine)

KOMBINIRANA TOLKALA

- » Kraft, W.: English Suite (Award Music co.)
- » Fink, S.: »sudden change ...« (Musikverlag Zimmermann)
- » Rohwer, N.: Boomtown Beats (NIRO Music-Edition)

SKLADBE SLOVENSKIH SKLADATELJEV

- » Golob, R.: Balada za vibrafon solo (Edicije DSS)
- » Habe, T.: Ples komarjev za ksilofon/marimbo in klavir (Forte)
- » Petrič, Ž.: Skladbe za kombinirana tolkala (samozaložba)

2. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Panzl, D.: Workout (Panzl Music)
- » Percussive arts society international drum rudiments: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/8m3b6ce> (rudimenti 2, 3, 7, 9, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 32, 34)
- » Stone, G. L.: Stick Control (Alfred Music), od str. 5 naprej

TIMPANI

- » Would, N.: Musical Studies for Pedal Timpani (Pustjens Percussion Publication), vaje 1a–16a
- » Weitzel, A.: The Timpani Roll (Gretel Verlag Dinklage), str. 7–21

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Moyer, J.: Four-mallet method for marimba (Studio 4 Music)

- » Sadlo, P.: Hauptsache Mallets (Zimmermann), str. 7–18 (dve palici), str. 19–72
- » Goldenberg, M.: Modern school for Xylophone, Marimba and Vibraphone (Alfred Music), str. 37–62
- » Dupin, F.: Méthode rapide pour xylophone / 1er cahier – Technique essentielle (Alphonse Leduc)
- » Stone, G. L.: Mallet control for the xylophone (Alfred Music)
- » Gorenšek, G.: Keyboard percussion two mallet commandments (Mikakim publications)

ETUDE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Pratt, J. S.: 14 Modern Contest Solos (Alfred)
- » Freytag, E.: Just desserts (Row-Loff Productions)

TIMPANI

- » Would, N.: Musical studies for pedal Timpani (Pustjens Percussion Publication), od str. 10 naprej
- » Macarez, F.: One more Step (Gerard Billaudot), str. 4–21
- » Delécluse, J.: Vingt Etudes pour Timbales (Alphonse Leduc)

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Musser, C. O.: Etude in Ab, Op. 6, No. 2 (Marimba Productions Inc.)
- » Musser, C. O.: Prelude, Op. 11, No. 3 – G Major (Marimba Productions Inc.)
- » Friedman, D.: 7 Etudes for Vibraphone and Piano (Norsk Musikforlag)
- » Goldenberg, M.: Modern school for Xylophone, Marimba and Vibraphone (Chappell & co.), str. 69–78

SKLADBE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Fink, S.: Trommel Suite (Zimmermann)
- » Pratt, J. S.: 14 Modern Contest Solos (Alfred Music)
- » O'Reilly, J.: Solos for the Percussion Player (G. Schirmer, Inc.)
- » Novotney, E.: The Noble Snare (Smith Publications)

TIMPANI

- » Riedhammer, A. F.: Groovin' Timps (Studio 4 Productions)
- » Beck, J.: Fragments for Timpani (Almitra Music co.)

- » Beck, J.: Sonata for Timpani (Boston Music Company)

KLAVIATURNI TOLKALA

- » Živković, N. J.: Funny Marimba 2 – Il Canto dei Gondolieri (Musica Europea)
- » Abe, K.: Kazak Lullaby, Wind Across the Mountains, Memories of the Seashore (XEBEC)
- » Bach, J. S., Suiti za violončelo solo št. 3 in 4 – marimba (Bärenreiter)
- » Debussy, C.: Clair de Lune (Hal Leonard)
- » Rosauro, N.: Vibraphone Concerto št. 1 (Pro Percussao)
- » Papandopulo, B.: Koncert za ksilofon (Croatian Music Information Center)

KOMBINIRANA TOLKALA

- » Kraft, W.: French Suite (Theodore Presser Company)
- » Pshatas, J.: Matre's Dance (Promethean Editions)
- » Rosauro, N.: Cenas Amerindias – Brasiliana in Eldorado (Pro Percussao)
- » Cauberghs, L.: Halasana (Metropolis Music Publications)
- » Avsenek, F.: Kar tako (samozaložba)

SKLADBE SLOVENSKIH SKLADATELJEV

- » Skerbiš, Ž. N.: Rdeči jezdec (Forte)
- » Krečič, M.: Vzhod (ni izdano)
- » Firšt, L.: Solo vibrafon (samozaložba)

3. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Sholle, E.: The Roll (Alfred Music)
- » Percussive arts society international drum rudiments: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/8m3b6ce> (rudimenti 8, 11, 12, 13, 14, 15, 23, 25, 28, 35, 36, 37)
- » Goldenberg, M.: Modern School for Snare Drum (Alfred Music), str. 3–19
- » Gorenšek, G.: Snare drum arithmetic (Mikakim publications)

TIMPANI

- » Weitzel A.: The Timpani Roll (Gretel Verlag Dinklage), od str. 31 naprej
- » Beck, J.: Concepts for Timpani (Carl Fischer), str. 16–75
- » Goodman, S.: Modern Method for Timpani (Alfred Music)
- » Would, N.: Musical Studies for Pedal Timpani (Pustjens Percussion Publication), vaje 1–25

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Moyer, J.: Four-mallet method for marimba (Studio 4 Music)
- » Sejourne, E.: L'Independance vol.6 (Alphonse Leduc)
- » Stone, G. L.: Mallet control for the xylophone (Alfred Music)

ETUDE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Delécluse, J.: Méthode de Caisse-Claire (Alphonse Leduc)
- » Aleo, K.: Advanced Etudes for Snare Drum (Honey Rock)
- » Peters, M.: Advanced Snare Drum Studies (Try Publishing Company)

TIMPANI

- » Keune, E.: Schlaginstrumente, Teil 2: Pauken (Breitkopf & Härtel), od str. 109 naprej
- » Goodman, S.: Modern Method for Timpani (Alfred Music)
- » Macarez, F.: One more Step (Gerard Billaudot), str. 18–21

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Musser, C. O.: Etude, Op. 6, No. 8 (Nature Boy / Whole Tone) (Marimba Productions Inc.)
- » Musser, C. O.: Etude, Op. 6, No. 9 – B Major (Marimba Productions Inc.)
- » Sauvage, D.: 12 Etudes pour Vibraphone (Gerard Billaudot Editeur)
- » Goldenberg, M.: Modern school for Xylophone, Marimba and Vibraphone (Chappell & co.), str. 78–93

SKLADBE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Pratt, J. S.: 14 Modern Contest Solos (Alfred)
- » O'Reilly, J.: Solos for the Percussion Player (G. Schirmer, Inc.)

- » Wanamaker, J.: Alfred's Rudimental Contest Solos (Alfred Music)
- » Novotney, E.: The Noble Snare (Smith Publications)
- » Fink, S.: Solobuch für kleine Trommel, Heft 1 (Stretta Music)
- » Živković, N. J.: Pezzo da Concerto (Musica Europea)
- » Fink, S.: Salut de Genève (Boosey & Hawkes)
- » Cangelosi, C.: Meditation no. 1 (Cangelosi Publications)
- » Koshinski, G.: Swerve (www.genekoshinski.com)
- » Johnston, B.: Snare Druma za mali boben in elektroniko

TIMPANI

- » Sarcich, P.: zbirka Concert Pieces for Timpani (Studio 4 Music)
- » Firth, V.: zbirka Solo Impressions for Timpani and Piano (Carl Fischer, Inc.)
- » Ukena, T.: No. II Funk (Southern Music Company)
- » Macarez, F.: Mutation vol. 3 (Gerard Billaudot Editeur)

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Stout, G.: Two Mexican Dances (Studio 4 Productions)
- » Abe, K.: Ancient Vase (Schott)
- » Abe, K.: Tambourine Paraphrase (Xebec)
- » Abe, K.: Wind in the Bamboo Grove (Schott)
- » Bach, J. S.: Suita za violončelo solo št. 6 (Bärenreiter)
- » Živković, N. J.: Suomineito (Musica Europea)
- » Molenhof, B.: Music of the Day – Wave Motion (Musicnotes)
- » Sammut, E.: Libertango, Rotations I, II, III (Keyboard Percussion Publications)
- » Tanaka, T.: Two movements for marimba (Ongaku no Tomo)
- » Rosauro, N.: Marimba Concerto no. 1 (Pro Percussao)
- » Reed, A.: Concertino for marimba (C. L. Barnhouse Company)
- » Woud, N.: Xylo-fun (Pustjens Percussion Publications)

KOMBINIRANA TOLKALA

- » M. Kitazume: Side by Side (Zen-On Music)

- » E. Kopetzki: Canned Heat (Southern Music Company)
- » Cangelosi: Cool Gadget za tamburin in elektroniko (Cangelosi Publications)

SKLADBE SLOVENSKIH SKLADATELJEV

- » Šavli, P.: 3 etude za 2 marimbi (Edicije DSS)
- » Šavli, P.: Koncert za marimbo (Edicije DSS)
- » Šuklar, S.: Marinada (Edicije DSS)
- » Pustinek, K. R.: Marimba solo (samozaložba)
- » Sojar Voglar, Č.: Duo za saksofon in marimbo (Edicije DSS)
- » Rojko, U.: MARimbafoNIA (samozaložba)

ORKESTRSKA TOLKALA

- » Kruger, F.: Timpani and Snare Drum Method (Music Publishing Co. Arthur Parrhysius)
- » Orchestra Probespiel –Timpani/Percussion (Scott)

4. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

- » Percussive arts society international drum rudiments: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/8m3b6ce> (rudimenti 5, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 38, 39, 40)
- » Stone, G. L.: Stick Control (Alfred Music), od str. 5 naprej

TIMPANI

- » Keune, E.: Schlaginstrumente, Teil 2: Pauken (Breitkopf & Härtel), str. 49–155
- » Beck, J.: Concepts for Timpani (Carl Fischer), str. 76–90
- » Would, N.: Musical Studies for Pedal Timpani (Pustjens Percussion Publication), vaje 26–60
- » Gorenšek, G.: Timpani commandments (Mikakim publications)

KLAVIATURNA TOLKALA

- » Moyer, J.: Four-mallet method for marimba (Studio 4 Music)
- » Burton, G.: Four Mallet Studies (Creative Music)

» Green, G. H.: Instruction Course for Xylophone (Meredith Music Publications)

» Stone, G. L.: Mallet control for the xylophone (Alfred Music)

ETUDE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

» Delécluse, J.: Douze études (Alphonse Leduc)

» Panzl, D.: Rudimental short stories (Pulsa Musica Publishing)

TIMPANI

» Woud, N.: Symphonic studies for Timpani (de Haske)

» Woud, N.: Timpani Challenge (Pustjens Percussion Publications 2006), str. 53–75

» Macarez, F.: Mutation 2, 3 (Gérard Billaudot Éditeur)

KLAVIATURNA TOLKALA

» Musser, C. O.: Etude in C Major, Op. 6, No. 10 (Marimba Productions Inc.)

» Woud, N.: Xylo-Fun (Pustjens Percussion Products)

» Delécluse, J.: Vingt Etudes (Alphonse Leduc)

SKLADBE

Priporočena literatura

MALI BOBEN

» Pratt, J. S.: 14 Modern Contest Solos

» Fink, S.: Solobuch für kleine Trommel, Band II (Stretta Music)

» O'Reilly, J.: Solos for the Percussion Player (G. Schirmer, Inc.)

» Wanamaker, J.: Alfred's Rudimental Contest Solos (Alfred Music)

» Novotney, E.: The Noble Snare (Smith Publications)

TIMPANI

» Carter, E.: Eight Pieces for Timpani – Saeta, March (Hal Leonard)

» Hartl, B.: Shinkansen (samožaložba)

» Niinimäki, J.: Lauferei (Norsk Musikforlag)

KLAVIATURNA TOLKALA

» Živković, N. J.: Funny Marimba 2 – Northwind (Musica Europea)

- » Živković, N. J.: Ilijaš (Musica Europea)
- » Abe, K.: Variations on Dowland's Lachrimae Pavana (Xebec)
- » Bach, J. S.: Suita za violončelo solo št. 6 (Bärenreiter)
- » Gerassimez, A.: Piazzonore (Svizzer)
- » Maslanka, D.: My Lady White (Keyboard Percussion Productions)
- » Cheung, P.: Verano Porteno (samozaložba: <https://piuscheung.com>)
- » Sejourne, E.: Vibraphone Concerto (Alfonce Production)

KOMBINIRANA TOLKALA

- » Živković, N. J.: Quasi una Sonata (Musica Europea)
- » Psathas, J.: Drum Dances (Promethean Editions)
- » Xenakis, I.: Rebonds A in B (Editions Salabert)
- » Hamilton, B.: Funk Etude (Non Sequitur Music)

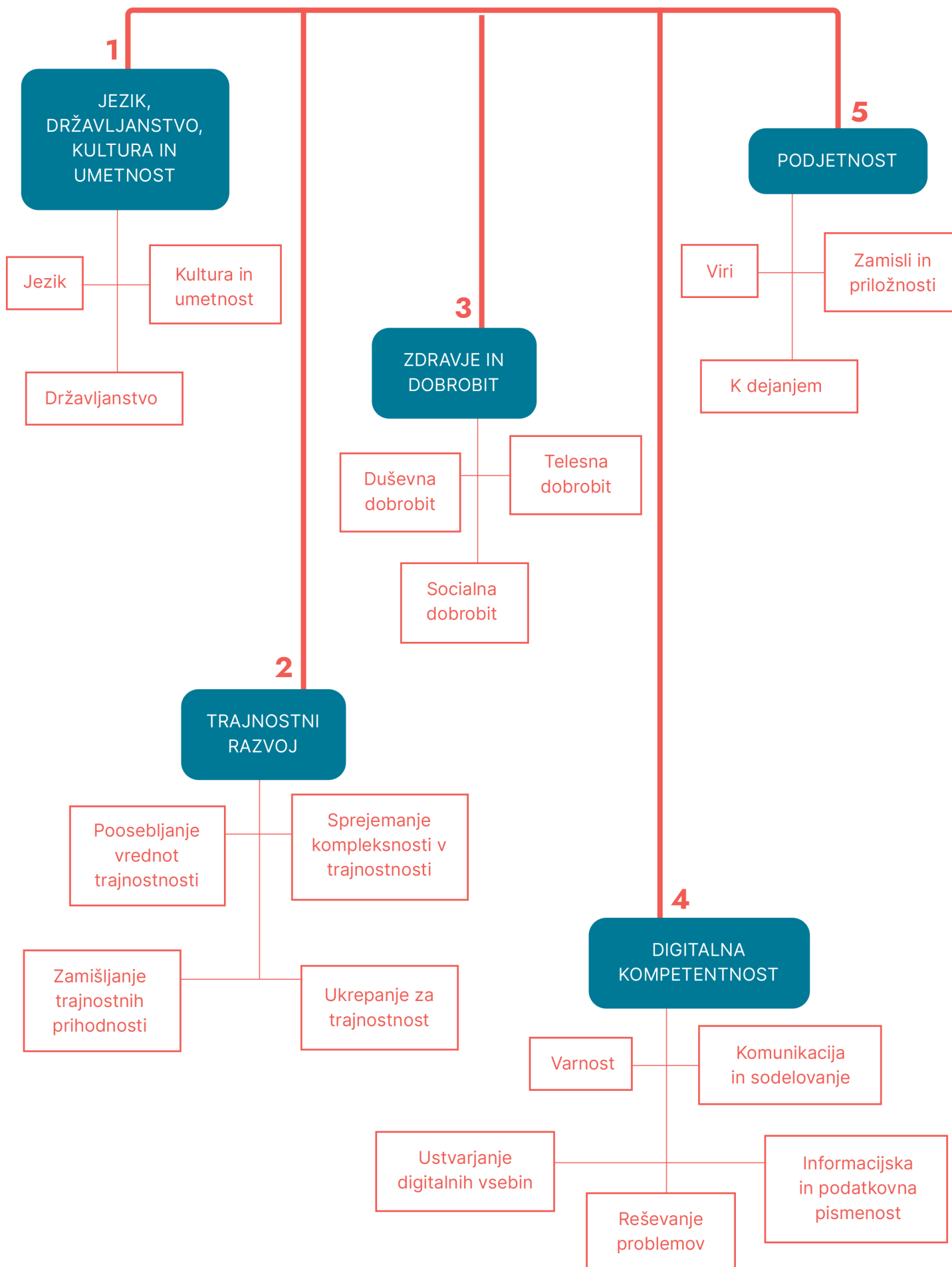
ORKESTRSKA TOLKALA

- » Max, R.: Orchestra Excerpts for timpani (Theodor Presser Company)
- » Epstein, F.: Cymbalisms (Hal Leonard)
- » Goldenberg, M.: Modern School for Snare Drum (Alfred), od str. 69 naprej

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev.
	5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva.
	5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog.
	5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti.
	5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju).
	5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost).
	5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt.
	5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši.
	5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.
	5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev.
	5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje.
	5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.
	5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.